

Τὶ νᾶναι ἄραγε; τ' ἀσπροφορεμένο αὐτὸ φάντασμα
ποὺ κουνιότουνε, ποῦτρεχε, ποὺ μιλοῦσε καὶ ποῦκλαιε;
Τίποτες ξωτικὸ ἀπὸ κεῖνο ποὺ μᾶς ἄφησε ὁ μῦθος κι' ἡ
παράδοση ἢ τίποτες ἄλλο... κάτι τί... Τί νᾶναι;

Τίποτε περισσότερο. Ἦταν ὁ γνωστός μας Θεοδωρά-
κης, ὁ καυγατζῆς τζ' ὁ πεισματάρης τοῦ χωρογιοῦ, ποῦδ' ἔβαλε
τὸ στοίχημα. Μόλις ὁ παπουτσιῆς ἀπομαρτύρηθηκε ἀπ' τὸ
καφενεῖο αὐτὸς παίρνοντας ἀπ' τὴν καφετζίνα ἓνα σεν-
τόνι ρίχτηκε πίσω ἀπ' τὸν Γιάννη, μὲ πολλὴ προφύλαξη
τῇ στιγμῇ δὲ ποὺ κεῖνος πῆγε νὰ κόψει τὸ κλαρί, αὐτὸς
τυλίχτηκε τὸ σεντόνι καὶ σωριάστηκε στὴ πόρτα...

ΚΥΠΡΟΣ 1926

ΔΗΜΗΤΡ. Ν. ΜΑΡΑΓΚΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

Γρ. Ν. Θεοχάρη, «*Φωνὲς χωρὶς ἦχο*» Πειραιῶς 1927.

Στὴ ζωὴ, ἡ ἐπιπολαιότητα τοῦ νέου δικαιολογείται γιὰτὶ ἡ
ὁρμὴ του στοὺ νὰ ρίχνεται σὲ συμπεράσματα, στοὺ νὰ παίρνει ἀπο-
φάσεις τῆς στιγμῆς εἶναι ἡ μεγαλιτερὴ του χάρη. Μὰ στὴν Τέχνη
τὸ πρᾶγμα εἶναι διαφορετικόν. Ἐκεῖνος ποὺ θὰ πάρει τὸ βασιλικόν
της μονοπάτι πρέπει πρῶτα ἀπ' ὅλα νὰ χει συνειδητοποιήσει τὴν
ὁρμὴ του, ἔτσι ποὺ στ' ἀνέβα του στὰ σκαλιὰ τοῦ παλατιοῦ της νὰ
φανερώνεται μὲν νέος καὶ σφριγηλός, μὰ μέσα στοὺ προεπόμενον δέος.

Ὁ κ. Θεοχάρης δὲν ἔχει συνειδητοποιήσει καμιάν ὁρμὴ.
Μονάχα κάνει ὅ,τι κάνει καὶ στὴ ζωὴ, σὰν «εἴκοσι χρονῶν» ποὺ εἶναι.
Βιάζεται. Μὰ βιάση καὶ πηδημάτα δὲ φτάνουν. Τὸ ἔργο του σὰν ἔργο
δὲν προσφέρει τίποτα. Μένει ἡ προσπάθειά του. Γεμάτῃ καλὴ θέ-
ληση. Στιχοπλέκοντας ποτὲ κανεῖς δὲ ζημιώνει. Ἡ ζημία ἀρ-
χίζει τῇ στιγμῇ ποὺ τ' ἀκόμα ἀζύμωτα παιγνιδάκια τοῦ νέου μαν-
ρίσουν τίς σελίδες ἐνὸς βιβλίου.

Ἀλέκου Γιούλη, «*Περασμένα*» Ἀλεξάνδρεια 1927.

Λίγο σὰν ἀφηγήσεις περιστατικῶν. Περισσότερο σὰν ὁμολο-
γίες σὲ φίλο, τυπωμένες κατὰ λάθος σὲ βιβλίον. Καὶ θέλω μόνο
νὰ πιστεύω πὺς ὁ κ. Γιούλης δὲν ἔχει πρὸς τὸ παρὸν λογοτεχνι-
κὲς ἀξιώσεις. Δὲ θὰ πρεπε νὰ χει.

Μ. ΑΝΤ.

I. Τριανταφυλλίδη «*Δημοτικισμός*» ("Ένα γράμμα στους δασκάλους μας. Τι έγινε στα 1921 και τι θα γίνει τώρα. Γλωσσική μυθολογία, δημοτικισμός και κομμουνισμός. Τι πιστεύω.) 'Αθήνα 1926.

"Ένα βιβλίο καλογοητευμένο, διαφωτιστικό, πειστικό — βγαλμένο για να διαβαστή απ' τους δασκάλους μας, προωρισμένο να τους δώσει να νοιώσουν τη φορά και την έκταση του μεγαλύτερου φαινομένου της σύγχρονης νεοελληνικής κίνησης που λέγεται: Δημοτικισμός. Δημοτικισμός όχι πια λογοτεχνικός που σήμερα είναι παράδοση ιερή των νεοελληνικών γραμμάτων. Αλλά Δημοτικισμός εκπαιδευτικός που θα είνε ή αναγέννηση της νεοελληνικής παιδείας, φωτισμός και ξανάνειωμα του νεοελληνικού σχολείου.

Το βιβλίο του Τριανταφυλλίδη, γραμμένο με το αληθινό πάθος ενός γεμάτου ειλικρίνειας, ένθουςιασμο και αυτοθυσία αγωνιστή, πρέπει να καταταχθῇ στη σειρά των λίγων εξαιρετών που 'χουν άπάνω στο πολυθρόνητο ζήτημα δημοσιευθῇ. Στέκεται δίπλα στις μονογραφίες του Φωτιάδη και του Γιαννίδη και αξίζει να διαβαστή απ' όλους.

M. Τριανταφυλλίδη I «*Η γενική των υποκοριστικών σε — άκι και το νεοελληνικό κλιτικό σύστημα* . II «*Ο τονισμός της γενικής των προπαροξυτόνων άρσενικῶν σε — ός — και οὐδετέρων σε — ός*» — σε τεύχος ξεχωριστό των «*Βυζαντινῶν και νεοελληνικῶν Χρονικῶν* (Byzantinisch-neugriechische Jahrbücher) του Ν. Βέη, 'Αθήνα 1926.

Και οί δύο: εξαιρετες, υποδειγματικές μονογραφίες του έκλεχτου νεοέλληνα Γραμματικού. Δείχνουν γλωσσική φινέτσα, φιλοπονία και συστηματικότητα αληθινά επιστημονική.

Με την εύκαιρία αυτή αξίζει να σημειωθῇ μιὰ παληά παρατήρηση του Καβάφη — άπάνω τό θέμα της πρώτης εργασίας — που άποδείχτηκε πολύ σωστή: ό λαός σχηματίζει γενική έκείνων μοναχά των οὐδετέρων είς — άκι που δέν του κάνουν έντύπωση υποκοριστικῶν. Ποτέ όμως έκείνων που νιώθει πώς είναι υποκοριστικά. Δέν λέει δηλ. ποτέ: σπιτακιού, σπιτακιών. E.

«*Ο Χρυσός Γάϊδαρος*» του Lucius Apuleius, έκδοτική εταιρεία «*Γράμματα*» 1927.

«*Ο Χρυσός Γάϊδαρος*» του 'Απουλήϊου, όπως και τό εϋθυμο, τό χαριτωμένο έργο «*Λούκιος ή όνος*» του θαυμάσιου Λουκιανού, έχει την πηγή του σε βιβλίο (τό όποιο δέν διασώθηκε) του Λουκίου των Πατρῶν που ονομάζονταν «*Μεταφορφώσεων Λόγοι* Διά-

φοροι». Δὲν εἶναι βέβαιο πότε ἔζησε ὁ Λούκιος: γιὰ τὸ ἔργο του ἔχουμε πληροφορίες ἀπὸ τὸν Φώτιο. Τοῦ Ἀπουλήϊου ἡ ἀφήγησις τῶν περιπετειῶν τοῦ μεταμορφωθέντος Λουκίου (ἔτσι λέγεται ὁ ἥρωας τοῦ βιβλίου) εἶναι πολλὰς φορὲς εὐχάριστη καὶ μᾶς κάμει νὰ λυπούμαστε ποῦ δὲν ἔχουμε τὸ ἑλληνικὸ πρότυπο τοῦ Πατρينوῦ συγγραφέα. Ἀπὲν ἀφήγησις ἀποκτοῦμε διάφορες πληροφορίες γιὰ τὴν κοινωνία τῆς Ἑλληνο-ρωμαϊκῆς ἐποχῆς. Στὸ Χρυσὸ Γάϊδαρο» βρίσκεται καὶ ὁ φημισμένος μῦθος τοῦ Ἑρωτα καὶ τῆς Ψυχῆς.

A. T.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΑΡΧΗ ΚΟΒΑ: «Διηγήματα». Ἀθήνα 1925. Ἐκδοτ. Οἶκος Λεφτέρη Μπέρτ.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ, ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

«Νέα Ἑστία». 1 Δεκεμβρίου 1927.

Συνεχίζεται καὶ στὸ τεῦχος αὐτὸ ἡ πολὺ καλὴ λαογραφικὴ μελέτη τοῦ κ. Κώστα Μαρίνη «Τὸ χωριό». Μᾶς ἄρεσε τὸ διήγημα τῆς Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας «Τὸ Μοιραῖο» καὶ οἱ στίχοι («Στὰ Ξένα») τοῦ κ. Μιχ. Πετρίδη.

Στὴν ἀρχὴ τοῦ περιοδικοῦ δημοσιεύεται ἓνα ἰταλικὸ ποίημα τοῦ κ. Γ. Στρατήγη γιὰ τὸν Φώσκολο, μὲ ἑλληνικὴ μετάφραση. Τὸ πρῶτο τετράστιχο (δίδουμε τὴν ἑλληνικὴν μετάφραση)

«Ἑλλὰς καὶ Ἰταλία, μ' ὁλόθερμη ἀγάπῃ
ἀδελφικὴ κ' ὑπεράνθρα πῃ
στὴ θάλασσα τοῦ Αἰγαίου τὴν ἐνδοξὴ κ' αἰώνια
σφίγγουν τὸ χέρι»

μᾶς ἔκαμε ν' ἀπορήσουμε καὶ πιστεύουμε κάθε Ἕλληνας θὰ συμμεριστεῖ τὴν ἀπορία μας. Βέβαια στὸ Αἰγαῖον πέλαγος ἡ Ἑλλάδα καὶ ἡ Ἰταλία δὲν σφίγγουν τὸ χέρι «μ' ὁλόθερμη ἀγάπῃ».

«Νεοελληνικά Γράμματα» Ὀκτώβρης - Νοέμβρης 1927.

Πλούσιο σὲ ἐκλεκτὴ ὕλη τὸ διπλὸ αὐτὸ τεῦχος τοῦ τόσον συμπαθητικοῦ περιοδικοῦ τῆς Κρήτης. Οἱ πολὺ καλοὶ διηγηματογράφοι Γιάννης Μουρέλλος καὶ Βελ. Φρέρης ἔχουν δυὸ ὥραϊα